

τῶν ἐν τῇ Δύσει ὁμογενῶν ἐμπόρων, καὶ αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἐν τῷ βασιλείῳ τῆς Ἑλλάδος.

Ἀλλ' ἡ σύστασις τοῦ Φιλομούσου Συλλόγου ἔχει τι ἄλλο σπουδαιότατον, σπουδαιότερον καθ' ἡμᾶς πάντων τῶν λοιπῶν αὐτοῦ πλεονεκτημάτων, τὴν κοινωνικὴν λέγομεν σύμπληξιν τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἑλληνικῆς ἀποικίας. Ἡ ἀποικία αὕτη σύγκειται ἐξ ἑτερογενῶν στοιχείων, πανταχόθεν εἰσβαλόντων χάριν κέρδους εἰς τὴν χώραν τοῦ Χέοπος, στοιχείων ἀντιθέτων κατὰ τε τὴν ἀγωγὴν, τὰ ἥθη, τὰς ἐξέεις, τὴν συμπεριφορὰν, καὶ μόνον διὰ τῆς καταγωγῆς καὶ τῆς θρησκείας συνδεομένων. Συγκροτηθεῖσα οὐ πρὸ πολλοῦ οὔτε καιροῦ ἔτυχεν ἀποχρῶντος ὅπως συζυμωθῇ, οὔτε χειρὸς ἱκανῆς ἢ ἐχούσης τὴν προαίρεσιν νὰ διαπλάσῃ αὐτὴν εἰς σῶμα ἐναρμόνιον καὶ ὁμογενές. Ὅτε τοῦλάχιστον ἡμεῖς ἐπεσκέφθημεν αὐτὴν πρὸ τινῶν ἐτῶν, ἠπορήσαμεν διὰ τὴν παντελῆ ἑλλειψίν καὶ τῶν ἀπλουστάτων κοινωνικῶν σχέσεων. Καὶ ὅμως ἡ συμβίωσις, ἡ συνεχὴς παρατριβή, τῶν ἰδεῶν ἢ ἀνταλλαγῇ ἀμβλύνουσι τὰ πάθη, διασκεδάζουσι τὰς προλήψεις, καταστέλλουσι τὴν ἐχθρὰν, συγκερῶσι τὰ ἥθη καὶ προάγουσι τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ὁμόνοιαν. Ἰδοὺ διὰ τί, ἀφοῦ πολλάκις πρὸς πολλοὺς ἐπανελάθομεν ταῦτα διὰ ζώσης, ὑπετυπώσαμεν καὶ διὰ τῆς γραφῆς, ζητήσαντες νὰ διαλλάξωμεν ὅ,τι ἐφαίνετο ἀδιάλλακτον. Κατὰ κακὴν ὅμως μοῖραν οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων ἔχουσι τὸ ἐλάττωμα νὰ κρίνωσιν ἐπιπολαίως, βαρυνόμενοι νὰ εἰσαγάγῃσι καὶ τὴν ἄκραν αὐτὴν τοῦ δακτύλου πέρα τοῦ φλοιοῦ.

Ὅ,τι λοιπὸν δὲν κατωρθώθη ἄχρι τοῦδε, ἐλπίζομεν ὅτι θέλει κατορθωθῇ διὰ τοῦ Φιλομούσου Συλλόγου, καὶ διὰ τοῦτο ἐπικροτοῦντες τὴν ἰδρυσιν αὐτοῦ, εὐχόμεθα αὐτῷ ἐπίδοσιν καὶ μακροβιότητα (1).

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΝΑΜΙΚΤΑ.

ΔΕΙΣΙΔΑΙΜΟΝΙΑΙ.

Μεταξὺ καὶ ἄλλων τινῶν παρὰδόσεων καὶ ἐθίμων, τὰ ὅποια ἡ ἑλληνικὴ εὐδωλολατρεία κατέλειπεν εἰς τοὺς ἐκχριστιανισθέντας Ἕλληνας, εἶναι καὶ πολλάι καὶ ποικίλαι δεισιδαιμονίαι, τῶν ὁποίων αἱ περισσώτεραι μετηνέχθησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐκ τῆς ὀρεινῆς χώρας τῆς Θράκης. Ἄν καὶ αἱ κατὰ καιροὺς συνερχόμεναι σύνοδοι μετ' αὐστηρότητος ἐπετίμων (α) τὰς

τοιαύτας δεισιδαιμονίας καὶ ἐθίμα, τῶν ὁποίων τὸ κακὸν, φαίνεται, θὰ ὑπερεπλεόναζεν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἐποχῇ, ὅμως δὲν ἐξέλιπον, πολλοὶ δὲ τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων «ἀγνοίας τρόπῳ ἢ ματαιότητος τὰ τῆς «δαιμονιώδους πλάνης (β)» ἐνεργοῦσιν. Ὁ Κορνήιος (γ) εἰς τὴν τότε κατάστασιν τῆς πολιτικῆς κοινωνίας ἐνόμιζε τὴν δεισιδαιμονίαν ὡς χαλινόν, ὃ ὁποῖος δὲν ὠφελεῖ τίποτε τοὺς χαλινωμένους, ἀλλὰ δίδει μικρὰν ἀναψυχὴν εἰς τοὺς τιμίους ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι ἠθέλουν ἀνηλεῶς σπαράττεσθαι καθ' ἐκάστην ἀπὸ τὰ ἀπαίδευτα θηρία ταῦτα, ἂν ἔτρεχαν ἀχαλινωτὰ· ὅθεν πρέπει, συμπεραίνει, νὰ μὴ μετακινή τις τὴν δεισιδαιμονίαν ἀπὸ τῶν ἀπαιδευτῶν τὰς κεφαλὰς, ὅταν δὲν εἶναι πλέον εἰς ἡλικίαν δεκτικὴν φρονιμωτέρας παιδείας. Ἄν καὶ ἡ νῦν κατάστασις τοῦ ἔθνους δὲν εἶναι κατὰ πολὺ εὐνοϊκωτέρα τῆς τότε, ὅμως νομίζω ὅτι πρέπει νὰ καταβληθῶσι δραστήρια μέτρα, ἵνα ἀποσκορακισθῶσιν αἱ παρὰλογοὶ αὗται ἰδέαι, αἵτινες, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γελοῖαι καταντῶσι, καὶ παρουσιάζουσι πολλάκις ἀλόκοτον κρᾶμα χριστιανισμοῦ καὶ πολυθείας. Πρὸς τοῦτο δὲ συνέλεξα τὰς κατωτέρω δεισιδαιμονίας, καὶ παραβάλλων αὐτὰς πρὸς τινὰς τῶν ἀρχαίων, ἐξ ὧν προήλθον, σκοπεύω ἵνα καταδείξω ἐκείνας μάλιστα, αἵτινες ὡς θρησκευτικὰ ἐθίμα ἐκπαλαι θεωρούμεναι, εἶναι αὐτόχρημα ἀπόρροια τῶν θρησκευτικῶν δοξασιῶν τοῦ ἑλληνισμοῦ ἐν τῇ πρώτῃ αὐτοῦ ἡλικίᾳ.

Ἡ Κορώνη, μάλιστα δὲ ὃ κατὰ τὴν νύκτα κρωγμὸς αὐτῆς, θεωρεῖται ἀπαίσιος καὶ ἀγγελος θανάτου. Ἡ δεισιδαιμονία τῶν ἀρχαίων ἐθεώρει κακὸν τὸν κρωγμὸν τῆς κορώνης, μάλιστα δὲ ὅταν αὕτη ἐπεκάθητο οἰκίας. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ἡσίοδος, ὅστις εἰς τὰ ἔργα καὶ ἡμέρας τοῦ μᾶς διατήρησε τὰς διαφοροὺς γεωργικὰς παρατηρήσεις καὶ δεισιδαιμονικὰς δοξασίας τοῦ αἰῶνός του, συμβουλεύει (δ) τὸν Πέρσην

«Μηδὲ δόμον ποίῳ ἀντιέξαστον καταλείπειν
«μή τοι ἐρεζομένη κρῶϊ λαικέρυζα κορώνη.»

Οἱ κτύποι τῶν Βαίων. Τὴν πρὸ τοῦ Πάσχα Κυριακὴν, ὅτε διαμοιράζονται δεσμίδες βαίων, νομίζουσιν εἰς τινὰ μέρη ὅτι ὅταν γυνὴ ἔγκυος κτυπηθῇ μετὰ τὸ τέλος τῆς λειτουργίας ὑπὸ ἄλλης διὰ μιᾶς τῶν δεσμίδων τούτων θὰ γεννήσῃ εὐκόλως· ἂν δὲ δὲν εἶναι ἔγκυος καὶ κτυπηθῇ ὅτι θὰ θραυσθῶσι τὰ πινάκιά της. Ἡ δεισιδαιμονία αὕτη φαίνεται· ὅτι ἐλήφθη ἐκ τοῦ ἐξῆς παραπλησίον ἔθους τῶν Ῥω-

(1) Κατὰ τὰς ἰδιαιτέρας ἡμῶν πληροφορίας ὁ Φιλόμουσος Σύλλογος ἐνήργησε δραστηρίως καὶ εὐδοκίμως καὶ εἰς τὴν προαγωγὴν τοῦ ἐθνικοῦ δανείου.

(α) Τῆς ἐν Τρεῦλ. 5' οἰκ. συνόδου καν. 58' καὶ σχ. Βαλαμῶνος. 56. καὶ τὰ σχ. Ζωναρᾶ Βαλαμ. καὶ Ἀριστήνου. Πρ6λ. Καρθαγ. 59'. καὶ σχ. Ζων. καὶ Βαλαμ.

(β) Καν. 58'. τῆς ἐν Τρεῦλ. συν.

(γ) Ἀπάνθ. 6'. ἐπιστ. Κορνή σ. 212.

(δ) Ἡσίοδ. ἔργ. καὶ ἡμ. 744—745.

Ξενοικιστὰ τὰ κλεφτόπλα πηδᾶνε
Τὸ λιθάρι ἄλλοι βίχουν σιμά τους
Ἐπ' ἀργυρὰ τους τσαπράζια βρεντᾶνε
Τὰ χρυσὰ κρεμαστὰ χαϊμαλιά τους.

Ρουσάλιου ἐξημέριονε μέρα
Ποῦ 'ς τὸ κάτω ἡ ψυχὴς κόσμος κλεινέται.

Ἐκεῖ ἀκοῦς τὸ τουφέκι νὰ πέφτῃ
Νὰ βογκοῦν ῥεμματιές 'ς τὴ βοή του.

Εἴς τινες μύθους τῶν ἀρχαίων εὐρίσκομεν ἐπιστροφὰς τῶν ψυχῶν ἐκ τοῦ ᾗδου. Ὁ Ἡρακλῆς ἀναβιβάζει τὸν Θησέα (χ), τὴν Ἀλκιστιν (ψ), ὁ Ὀρφεὺς τὴν Εὐρυδίκην (ω), καὶ ὁ Κάτωρ καὶ Πολυδεύκης ἐναλλάξ ἡμέραν παρ' ἡμέραν ἐπέστρεφον εἰς τὸν κόσμον (αα), καὶ ἄλλοι περὶ ὧν θὰπραγματευθῶμεν ἐκτενέστερον ἐν τῷ περὶ Χάρωνος ἀρθρῷ.

Ἰσως ἡ πανήγυρις τοῦ Ρουσάλιου εἶναι τὰ Ρουσάλια, πανήγυρις γινουμένη κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Βαλσακμῶνος, «μετὰ τὸ Ἅγιον Πάσχα, ἀπὸ κακῆς συνηθείας ἐν ταῖς ἑξὼ χώραις» (εε). Ἡ πανήγυρις αὕτη κατὰ τὸν αὐτὸν ἦτον ἀλλόκοτος καὶ ὁμοιάζε πρὸς τὰς Καλάνδας τῶν Ρωμαίων.

Τὸ καιροῦργιο φῶς. Τὸ ἐν τῇ ἐορτῇ τῆς Ἀναστάσεως ἀναφθὲν φῶς, προσπαθοῦσιν, ἀνάπτοντες τὸν ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων εἰκόνων καίόμενον λύχνον, νὰ τὸ διατηρῶσιν ἄσβεστον μέχρι τῆς Ἀναλήψεως. Ἀγνοῶ ἂν πρέπει νὰ κατατάξωμεν μετὰ τῶν δεισιδαιμονιῶν καὶ τοῦτο· ἐνθυμίζει ὅμως τὸ ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Δήμητρος καὶ Κόρης ἐν Μαντινείᾳ διατηρούμενον ἄσβεστον πῦρ (γγ), ὡσαύτως καὶ τὸ ἐν Δελφοῖς (δδ), καὶ ἐν Ἀθήναις (εε), καὶ τὸ ἐν Ρώμῃ τῶν ἐστιᾶδων.

(Ἔπεται συνέχεια.)

N. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ.

ΣΤΙΧΟΙ

γενόμενοι εἰς τοὺς 4707, ὅταν εὐγῆκεν
ἓνα νέον νησί εἰς τὴν Σαντορίνην
εἰς ταῖς 42 Μαΐου.

1 Σήμερον ἐδουλήθηκα νὰ γράψω νὰ ποιήσω
νέον Νησί πῶς εὐγῆκε, λοιπὸν θέλω ν' ἀρχίσω.

(χ) Πρὸς Πλουτ. Θησ. λῆ. (ψ) Εὐριπίδ. ἐν Ἀλκιστ.—Εὐσταθ. εἰς Οἰμ. Β', 715. Ἀπολλοδ. Α'. Θ'. 13 (ω) Πλουτ. Θ'. λ'. 3. Ἀπολλοδ. Α'. γ'. 2. (αα) Λουκ. Νεκρ. διαλ. & Πρὸς. Ὀδῖλ. 23.

(εε) Βαλσακμ. ἐξηγ. εἰς εε'. καν. τῆς ἐν Τροάδι συνόδου.

(γγ) Πλουτ. ἡ. θ'. ι.

(δδ) Πλουτ. Νουμ. θ'. πρὸς. αὐτ. Ἀριστ. κ'.

(εε) Αὐτ. καὶ ἄλ.

(εε) Πλουτ. αὐτ. Ρώμ. κβ'. Καμῖλ. κ'. Διον. Ἀλικαρν. Ρώμ. ἀρχαιολ. Α'. 76—Β'. 64 καὶ ἄλ.

- 2 Εἰς τοῦ Μαΐου ταῖς δώδεκα δευτέραν τὴν ἡμέραν, ἀνάμυσσιν στὰ δύο νησιά ἐφάνηκε μιὰ ξέρα.
- 3 Θωρῶντας τὴν ἀπ' τὰ Φηρά, πῶς σουδερταρισμένον (1) καὶ μετροῦν βέβαια ἡ τάχα βουλισμένον.
- 4 Καὶ παρευθὺς φωνάζουσιν ὥς 'πάγωμεν νὰ δοῦμεν τί εἶναι αὐτὸ ποῦ φαίνεται, ὥς μὴν ἀργεποροῦμεν.
- 5 Ὅθεν πηγαίνουσιν καὶ σιμά βλέπουν καὶ κοκκινίζει ὥσιν καμίνι πύρινον νὰ ἄφτῃ τὸτ' ἀρχίζει.
- 6 Τεῦτο θωρῶντας στὰ Φηρά, λέγουσιν διὰ νὰ γλυτώσουν, ἀνθρώποι ὥς τρέξουν γλίσχοντα, εὐθὺς ὥς προδοῦσάσιν (2).
- 7 Ἦχουν τριγύρου καὶ θωροῦν ὁμπνὴν (3) παραμεγάλῃ ποῦ δὲν εὐρίσκατο ποτὲ εἰς τόπον κάμμι' ἄλλῃ.
- 8 Ὅλοι πολλὰ τρομάξουσιν, ὅλοι παραπαρῆκαν, κ' ἀπ' τὴν πολλὴν παράπαρσιν εἰς τὰ Φηρά στραφῆκαν.
- 9 Καὶ ἤρχισαν νὰ μᾶς εἰποῦν τέτοιαις λογιῇς χαμπάρι (4) ἑκλαίαν καὶ ὠδύροντο λακτιζόντας σὺν ψάρι.
- 10 Μᾶς εἶπαν ὅσα εἶδασι, καὶ πῶς ἐφοβήθησαν, καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὸ νησί ἐπάνω δὲν εὐγῆκαν.
- 11 Μετὰ τὸ γέυμα πάγουσιν ἀπὸ τὸ κάστρεν κάτω μὲ μίαν βάρκαν νὰ ἴδωσιν ἐκεῖνο ποῦ γεννᾶτο.
- 12 Ἀρχόντες μὲ τοὺς ἱερεῖς μέσα στὴν βάρκα μπῆκαν, καὶ ἀριθάρωντας (5) ἐκεῖ, παρευθὺς ἔβω βγῆκαν,
- 13 Μὲ περισσὴν εὐλάβειαν, κ' ὅλοι συντετριμμένοι εἰς τὸ νησί εὐγῆκασιν κατασυγχωρημένοι.
- 14 Κ' εὐρήσαν γαδουρόποδα, φούσκαις ἓνα γεμάρι, στὴν ἐξουσίαν καθενὸς τὰ δοῦνται νὰ πάρῃ.
- 15 Γόρου τριγύρου σὺν νησί τρεῖς ζαλισάδαις (6) ἔχει, ὥσιν λαδιά ἐφαίνετο, καθ' εἰς ὥς τὸ κατέχη.
- 16 Ἡ δυσωδία κέρματος καὶ δειάφης δὲν σχολάζει, παντοτεινὰ ἡ θάλασσα σαλεύει, κ' ὅλο βράζει.
- 17 Ἐκ τούτ' ὁ κέρπος γίνεται πράσινος σὺν χορτάρι, στὴν ξερὰ αὐτὴν δὲν φαίνεται ποτὲ κανένα ψάρι.
- 18 Τρομάρα εἶν' νὰ τὴν θωροῦν, καὶ νὰ τὴν διαπεράσῃ κανένας ὀλιγόκαρδος πάντα θέλει τρομάζει.
- 19 Θαῦμα μεγάλον τὸ 'χουσι καθημερινὴν ἡμέραν πῶς πάγουσιν εἰ καστριανοὶ σιμά σ' αὐτὴν τὴν ξέραν.
- 20 Τὴν πρώτην δευτεροῦλιον (7) ἡ θάλασσα ἀρχίζει, ἐκεῖ ποῦ ἦτον κόκκινη, ἄσπρη νὰ καταντῇ.
- 21 Λέγουσιν κοινῶς πῶς ἦτονε ἐκεῖνο ποῦ ἀφρίζει ἡ δειάφης τῆς καλῆς, τίς ἀνθρώπος δὲν φρίζει;
- 22 Κ' ἐκεῖ ποῦ βράζ' ἡ θάλασσα ἴδου ὅπου γεννᾶται πάλιν ἄλλο ἓνα νησί, καθ' ἓνας ὥς ἑσπᾶται.
- 23 Σταῖς πέντε δευτεροῦλιον ἀπαξ ἀντιφανίζει, ὅλοι μαζὺ τὸ εἶδαμεν τὸ νησί πῶς καπνίζει.
- 24 Φόντος (8) πῶς δὲν εὐρίσκεται πολλοὶ τὸ μαρτυροῦσι φαράδες ἀξιώπιστοι, καὶ τὸ ὁμολογοῦσι.
- 25 Σ' αὐτὲ ψάρια εὐρήκασιν, κ' ἀλήθεια βρωμισμένα, ἀμὴ κανεὶς δὲν τὰ τρώγῃ, διατ' ἦταν ψοφισμένα.
- 26 Μεγάλον φόβον ἔδωσεν ὁ καπνὸς ποῦ ἐφάνη, καὶ τὸ νησί ποῦ νίδαινε, κ' ὁ ταράμης ποῦ κάμνει.
- 27 Πολλοὶ ἐτοιμασθήκασιν νὰ φύγουν νὰ μισεύσουν, ἀπὸ τὸν φόβον τὴν πολὺν πάγουσιν νὰ ταξιδεύσουν.
- 28 Ἀλλ' ὁ βερέας δυνατὸς, δὲν μποροῦν νὰ περάσουν ἐκεῖ ποῦ ἀστοχάζοντο, κ' ἔρχεται τῶν νὰ σκάσουν.

(1) Ἡ λέξις ἰταλική—ἀναποδογυρισμένον.

(2) Ὅς σπείσωσιν. Ἰσως ἐκ τοῦ προοδεῖν.

(3) Σκότος. Ἀλλαχού λέγεται θαμπάδα καὶ θομπάδα.

(4) Τουρκικὴ—εἰδησις.

(5) ἰταλική—ρθάνοντες.

(6) Ὁ Κ. Δεκιγᾶλλας φρονεῖ ὅτι τὰ ζαλισάδαις εἶναι ἰσοδύναμον τοῦ ζάλας· τούτου ὅμως θεέντος ἡ ἔννοια διαστρέφεται, διότι πῶς συμβιβάζονται πρὸς τὴν διαφανῆ κατὰστασιν τῆς θαλάσσης, ἣν ἀμέσως εἰς τὸ δεύτερον μέρος τοῦ στίχου (ὥσιν λαδιά ἐφαίνετο) δεῖκνυσι ὁ στιχουργός: Ἰσως ἔρα γραπτὴν «ζαλισάδες» ἐκ τοῦ «ὕαλιζω» τῆς λαλουμένης, ἴσου πρὸς τὸ λάμπω, *στιχ. βλ.*

(7) Δευτεροῦλης, ὁ ἰούλιος μῆν, πρὸς διάκρισιν τοῦ ἰουγίου, ὅστις καλεῖται Πρωτοῦλης.

(8) ἰταλική—μοχλός, *στίχ. βλ.*